

Grey Scale #13

Part Code ST1316

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH **JAWNE**

JAWNE

~~WYSTRZEŻONB~~
~~POUFNE~~

Egz. nr ... 3

~~294~~

Ppłk Jerzy ZIELIŃSKI

GRUPA ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ
I OBRONNEJ WEDŁUG POGLĄDÓW NATO

/konspekt wykładu/

60918

WARSZAWA

1989

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO WP

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH **JAWNE**

JAWNE

**ZASTRZEZONE
POUFNE**

Egz. nr (... 3

Ppłk Jerzy ZIELIŃSKI

GRUPA ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ
I OBRONNEJ WEDŁUG POGLĄDÓW NATO

/konspekt wykładu/

60918

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

JAWNE

~~ZASTRZEZONE~~

~~POUFNE~~

Egz. nr... 3

140306 Anna KOLEK w/l
? doł. prot. prot. Nr uch 647
2. 01. 24. 02. 2006

ZATWIERDZAM
ZEF KATEDRY RW i AO

dr Janusz WIŚNIEWSKI

la 1989 r.

Ppłk Jerzy ZIELIŃSKI

GRUPA ARMII W OPERACJI ZACZEPNEJ I OBRONNEJ
WEDŁUG POGLĄDÓW NATO

/Konspekt wykładu/

~~Opublikowano na ZASTRZEZONE
24. 01. 2006 Jm Karkowski~~

SPIS TREŚCI

Strona

Wstęp	4
1. Ogólna charakterystyka grupy armii jako największego zgrupowania sił lądowych NATO na ŚE TDW	5
2. Rola, miejsce i zadania grupy armii w strategicznej operacji na ŚE TDW	7
3. Ugrupowanie i rozmach działań zaczepnych i obronnych grupy armii	10
3.1. Struktura obrony grupy armii	11
3.2. Ugrupowanie grupy armii w obronie	11
4. Prowadzenie działań zaczepnych i obronnych przez grupę armii	16
4.1. Prowadzenie działań zaczepnych	16
4.2. Prowadzenie działań obronnych	18
5. Podsumowanie	22
Bibliografia	24

Wykaz szkiców zamieszczonych w tekście

Szkic 1 - Literatura prezentująca problematykę działań zaczepnych i obronnych GA i AP	5
Szkic 2 - Zasadnicze elementy składowe struktury organizacyjnej grupy armii	6
Szkic 3 - Rozmieszczenie sił i środków PGA i CGA na ŚE TDW ...	9
Szkic 4 - Elementy ugrupowania i rozmach działań zaczepnych... grupy armii	10
Szkic 5 - Wskaźniki rozmachu działań zaczepnych grupy armii NATO	12
Szkic 6 - Normy taktyczno-operacyjne grupy armii w obronie ...	12
Szkic 7 - Struktura obrony grupy armii	13

Szkic 8 - Ugrupowanie grupy armii w obronie	15
Szkic 9 - Grupa armii w obronie	15
Szkic 10 - Mechanizm wykonywania kontrataków i przeciwuderzeń w obronie CA	19

Potencjał militarny państw NATO, formułowane tam cele poczynić militarnych i głoszone poglądy polityczne dają podstawę do przewidywać o różnorodnym - zarówno obronnym, jak i zaczepnym - możliwym użyciu sił zbrojnych naszego potencjalnego nieprzyjaciela. Potwierdzają te przypuszczenia taktyczno-techniczne możliwości sił i środków walki będących na wyposażeniu armii państw NATO, dają się one bowiem z powodzeniem wykorzystywać skutecznie zarówno w obronie, jak i w natarciu. Toteż niezależnie od różnego rodzaju deklaracji polityczno-propagandowych, istniejących tendencji odprężeniowych, czy też klimatu rozbrojeniowego zdrowy rozsądek wymaga liczenia się z agresywnymi zamiarami państw NATO. To zaś z kolei pociąga za sobą konieczność orientowania się z istniejących w NATO ustaleniach do do wykorzystywania sił zbrojnych w ogóle, a w tym i wojsk lądowych, w działaniach zaczepnych i obronnych.

Całokształt wiedzy o przedmiocie stanowiącym treść niniejszego wykładu mieści się w różnorodnych wydawnictwach i opracowaniach. Będą one niewątpliwie studiowane, w zależności od potrzeb, z różną szczegółowością w ostatnim roku studiów w ASG WP. Niniejszy wykład zaś ma przygotować do tych samodzielnych studiów, dać wykładnię postawowych zjawisk występujących w zgrupowaniach sił typu grupa armii i armia polowa podczas przygotowywania i prowadzenia przez nie działań zaczepnych i obronnych.

Całokształt problematyki związanej z/charakteryzowaniem i przedstawianiem działań zaczepnych i obronnych grupy armii i został ujęty w niniejszym wykładzie w następujących zagadnieniach:

- ogólna charakterystyka grupy armii jako największego zgrupowania sił lądowych NATO na ŚE TDW;
- rola, miejsce i zadania grupy armii w strategicznej operacji na ŚE TDW;
- ugrupowanie i rozmach działań zaczepnych i obronnych grupy armii;
- prowadzenie działań zaczepnych przez grupę armii.

W poszczególnych zagadnieniach zasygnalizowano ponadto możliwość istnienia szczebla armii polowej w siłach zbrojnych NATO.

Treść wykładu oparto na podstawowej literaturze opracowanej przede wszystkim przez Zarząd II Sztabu Generalnego WP oraz Katedrę Rozpoznania Wojskowego i Armii Obcych. Z literaturą tą należy zapoznać się w trakcie III roku studiów i wykorzystywać podczas zajęć programowych, ćwiczeń oraz w czasie opracowywania prac dyplomowych.

Należą do niej: /Szkic 1/.

1. Biuletyn Informacyjny 1988 nr 1 [153]
nr bibliot. - 023180 i 023181.
2. Taktyka i sztuka operacyjna sił zbrojnych
głównych państw NATO, podręcznik ASG WP,
Warszawa 1988, nr bibliot. - pf 2746.
3. L. Ciborowski: Kierunki doskonalenia i rozwoju
sił zbrojnych NATO, skrypt ASG WP,
Warszawa 1989, nr bibliot. - pf 2801.
4. K. Cupryniak: Grupa armii NATO
w podstawowych rodzajach działań bojowych,
skrypt ASG WP, Warszawa 1986 nr bibliot.
pf 2198.
Dane parametryczne i skład GA i AP
w specjalistycznych wydawnictwach
periodycznych pod numerami:
022591 i 022552.

Szkic 1

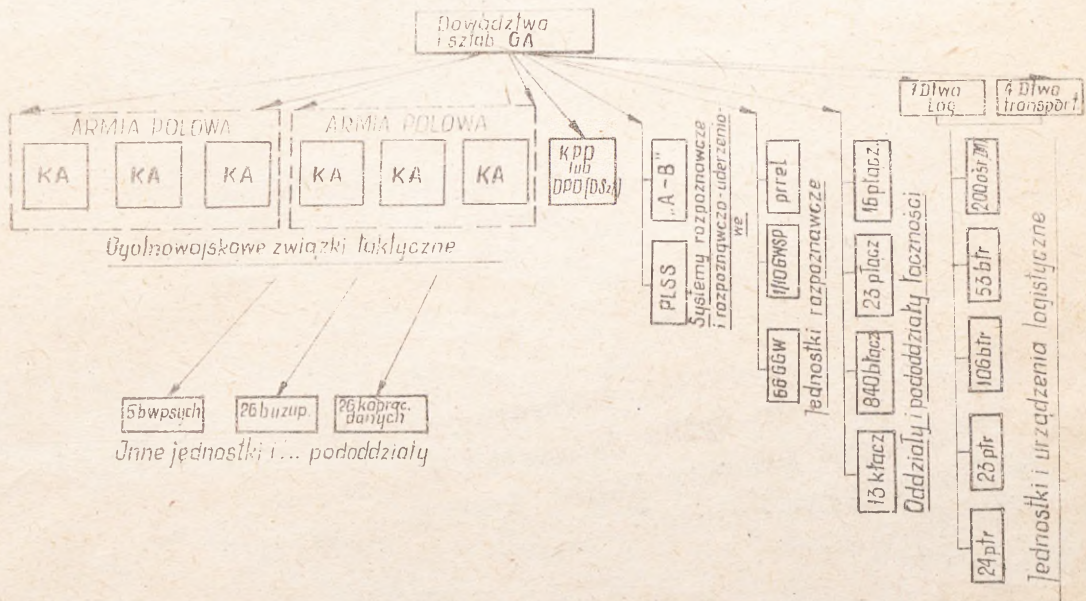
1. Ogólna charakterystyka grupy armii jako największego zgrupowania sił lądowych NATO na ŚE TDW

Grupa armii, jako największe zgrupowanie sił lądowych NATO, określa-
na jest najczęściej w naszych opracowaniach związkiem operacyjnym
charakteryzuje się ona kilkoma oryginalnymi cechami. Przede wszystkim
tym, że jej skład jest koalicyjny chociaż nie jest stały. Niestalość
składu dotyczy zarówno ilości sił i środków walki oraz zabezpieczenia,
jak i bezpośrednio podporządkowanych grupie armii szczebli dowodzenia.
Obecnie grupę armii tworzą głównie korpusy armijne. Nie można natomiast
wykluczyć, że w działaniach bojowych nie powstaną w składzie grupy
armii armie polowe. Tym bardziej, że istnieją załączki dowództw i szta-
bów takich zgrupowań sił lądowych w Europie - 7 AP/USA/, BAR, francus-
kie armie polowe. Natomiast na ilościowy skład grupy armii bezpośredni
wpływ będzie miała sytuacja polityczno-militarna, realizowany wariant
mobilizacyjnego rozwinięcia sił zbrojnych NATO oraz zaawansowanie w
przerzutach wojsk z USA i Wlk. Brytanii. W sumie w składzie grupy armii

może być 5-6 korpusów armijnych i kilka samodzielnych dywizji lub 2-3 armie polowe i samodzielny korpus /np. 18 KPo/, razem 20-25 dywizji.

Drugą cechą charakterystyczną grupy armii jest to, że nie dysponuje ona w zasadzie żadnymi jednostkami wsparcia działań bojowych sił lądowych podległymi bezpośrednio dcy grupy armii - Szkic 2.

ZASADNICZE ELEMENTY SKŁADOWE STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ GRUPY ARMII

szkic 2

Poza ogólnowojskowymi związkami taktycznymi - KA lub AP bowiem, w skład grupy armii wchodzić będą tylko jednostki rozpoznawcze, w postaci grup wojsk specjalnego przeznaczenia, oraz łączności, a także jednostki i urządzenia logistyczne /szpitale polowe, magazyny, bazy remontowe/. Prawdopodobnie również, że jako samodzielny element, mogą występować w składzie grupy armii systemy rozpoznawczo-uderzeniowe, które jednakże będą przydzielone na okres działań bojowych pierwszorzętowym korpusom armijnym. Brak natomiast w bezpośrednim podporządkowaniu grup armii jednostek artylerii, oplot, inżynieryjnych, obrony ABC. Takimi siłami i środkami dysponują przede wszystkim szczeble do KA włącznie.

Trzecią cechą charakterystyczną grupy armii jest jej podporządkowanie bezpośrednio dowódcy Połączonych Sił Zbrojnych NATO na SE TDW. Cecha ta wyznacza zasadniczą rolę grupy armii w realizacji celów po-

lityczno-militarnych w ewentualnym konflikcie zbrojnym.

W ostatniej wreszcie kolejności należałoby wśród cech omawianego szczebla dowodzenia sił lądowych NATO wymienić również i to, że obecnie występują jedynie dwie grupy armii. Każda z nich zaś ma dość ściśle określony rejon rozmieszczenia i ewentualnego prowadzenia działań bojowych. Przesądza o tym faktyczna dyslokacja związków taktycznych wchodzących w skład każdej z tych dwóch grup armii. Przedstawiona cecha pozwala na jednostkowe rozpatrywanie i śledzenie, w zależności od potrzeb, składu i możliwości każdej z tych dwóch grup armii podczas przeprowadzenia analiz i ocen operacyjnych; postępowanie takie gwarantuje uzyskiwanie bardziej precyzyjnych wyników niż przy rozważaniach bardziej ogólnych.

Z punktu widzenia najważniejszych cech bardzo zbliżona do grupy armii będzie armia polowa, która, jak już nadmieniono, może występować w siłach zbrojnych potencjalnego nieprzyjaciela. Jej skład również nie będzie stały. Armia polowa może podlegać zarówno dowódcy grupy armii, jak i bezpośrednio dowódcy wspomnianych Połączonych Sił Zbrojnych NATO na ŚE TDW. W skład armii polowej mogą wchodzić korpusy armijne, bądź też samodzielne dywizje a nawet brygady /np. 56 BAP, BPD/. W zasadzie też w składzie armii polowej nie będzie jednostek artyleryjskich i innych rodzajów wojsk poza jednostkami rozpoznawczymi, łączności i logistycznymi. Armie polowe natomiast w odróżnieniu od koalicyjnego składu grup armii będą najczęściej związkami narodowymi. Będą też oczywiście znacznie mniejszymi niż grupa armii zgrupowaniami sił lądowych.

2. Rola, miejsce i zadania grupy armii w strategicznej operacji na

ŚE TDW

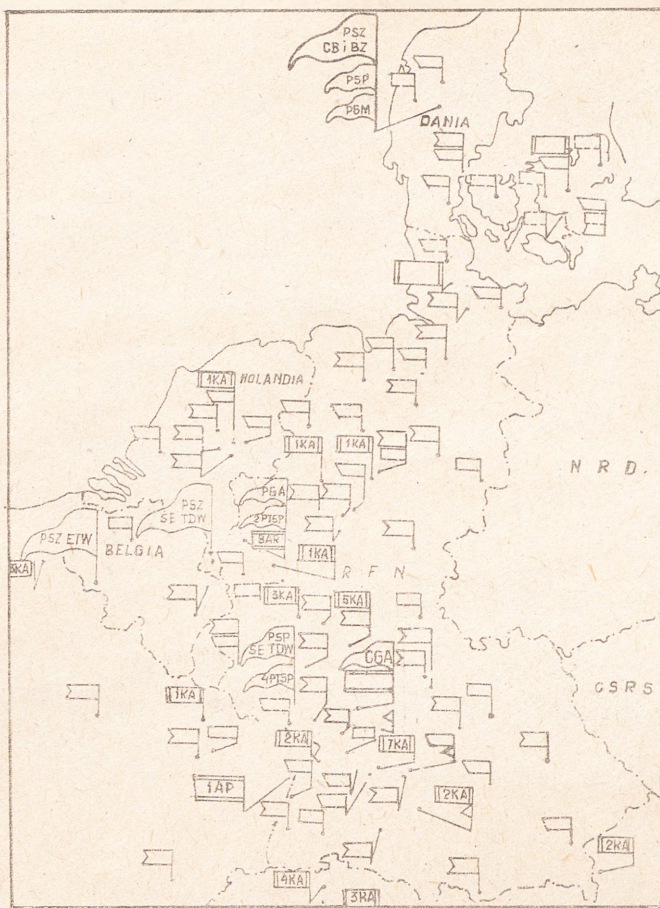
Rola grupy armii i armii polowej w strategicznej operacji sił zbrojnych NATO na ŚE TDW nie będzie jednakowa. Najbardziej znaczącą rolę w tego typu operacji odgrywać będzie oczywiście grupa armii, nie tylko zresztą w skali sił lądowych. Grupa armii bowiem jest, i najprawdopodobniej zawsze będzie, zasadniczym filarem sił zbrojnych NATO w Europie w ogóle. Poza tym wojska lądowe, stanowiące w całości skład grupy armii, muszą odgrywać zasadniczą rolę w realizacji celów i zadań wyznaczanych w operacji strategicznej siłom zbrojnym z racji ich atrybutów wyrażających się przede wszystkim w możliwościach opanowywania i utrzymywania określonych obszarów /rejonów/, obiektów i rubieży.

Podporządkowane z kolei bezpośrednio grupie armii armie polowe będą spełniały różnorodną rolę w trakcie prowadzonych działań zaczepnych, znajdując się w określonym miejscu ugrupowania. Największą rolę będą spełniały niwątliwie armie polowe znajdujące się w pierwszym rzucie. Pierwszorzutowe bowiem armie polowe, szczególnie te prowadzące działania zaczepne na kierunku głównego uderzenia, będą w największym stopniu przesądzały o sukcesie grupy armii w ogóle, będą przeciw realizowały najważniejsze zadania z punktu widzenia celów wyznaczonych grupie armii. Może też jednak zgrupowanie sił i środków walki wielkości armii polowej spełniać rolę pomocniczą, natomiast jest mało prawdopodobne by armii polowej wyznaczono rolę drugorzędną. W sumie rola armii polowej w działaniach zaczepnych grupy armii może być dość zróżnicowana. Będzie to w dużej mierze zdeterminowane zajmowanym miejscem w ugrupowaniu grupy armii, a ponadto będzie zależne od składu armii polowej i jej stopnia ukompletowania. Skład i ukompletowanie bowiem rzutują bezpośrednio na możliwości bojowe armii polowej, które z oczywistych względów przesądzą wcześniej o wyznaczeniu jej takiej, a nie innej roli w ugrupowaniu grupy armii przed i podczas prowadzenia przez nią działań zaczepnych.

Przewidywana rola grupy armii lub armii polowej wydaje się przesądzać w największym stopniu o ich miejscu w strategicznej operacji na ŚE TDW. Jednak, jak już wspomniano wcześniej, nie w pełni odnosi się to do grupy armii, gdy o jej miejscu decyduje dość jednoznacznie geograficzne rozmieszczenie jednostek wchodzących w skład tworzących ją związków taktycznych. Istniejące zatem dwie grupy armii mają faktycznie z góry wyznaczone pasy prowadzenia działań bojowych zarówno w obronie, jak i w działaniach zaczepnych. Ich miejsce w strategicznej operacji sił zbrojnych NATO jest przez to dość sztywno ustalone - Szkic 3.

W tym względzie bardzo podobnie można orzekać i o armii polowej. Przy czym o jej miejscu w ugrupowaniu grupy armii nie tak bardzo przesądza geograficzne rozmieszczenie jednostek wchodzących w skład tworzących ją związków taktycznych. W większym stopniu decydują o tym istniejące plany rozwinięcia operacyjnego sił zbrojnych NATO w Europie. One to powodują, uwzględniając przede wszystkim sformułowane cele militarne i polityczne, że istniejące, rozwinięte korpusy armijne mogące wchodzić w skład armii polowych, będą zawsze użyte w początkowym okresie w pierwszym rzucie grupy armii. Pojawiające się natomiast kolejne związki taktyczne będą wchodziły w skład armii polowej drugiego rzutu

ROZMIESZCZENIE SIŁ I ŚRODKÓW PGA I CGA NA ŚE TDW

/odvodu/, albo pozostaną samodzielnie korpusami. Rozwój sytuacji natomiast może spowodować, że rozmieszczenie armii polowych pierwszego rzutu będzie mogło być na głównym lub pomocniczym kierunku uderzenia /obrony/. W trakcie operacji zaczepnej natomiast armie polowe po wykonaniu zadań w pierwszym rzucie grupy armii może zostać rozmieszczona w drugim rzucie lub odwodzie.

Zadania grupy armii i armii polowej w strategicznej operacji na ŚE TDW będą się oczywiście też różniły między sobą. Wynika to przede wszystkim z niejednakowych możliwości grupy armii i armii polowej, ale nie tylko. Najbardziej kompleksowe i znaczące zadania z punktu widzenia funkcjonujących w NATO celów militarnych, ale i politycznych nawet, realizować będą bez wątpienia wspomniane grupy armii. Szczególnie w warunkach prowadzenia działań zaczepnych czy obronnych bez użycia BJ. Wtedy grupa armii może być przewidywana do rozbicia wojsk przeciwnika znajdujących się na dość rozległych obszarach, zniszczenia jego urzędów obronnych oraz opanowania lub utrzymania dość dużego terytorium, czy też nawet całego państwa.

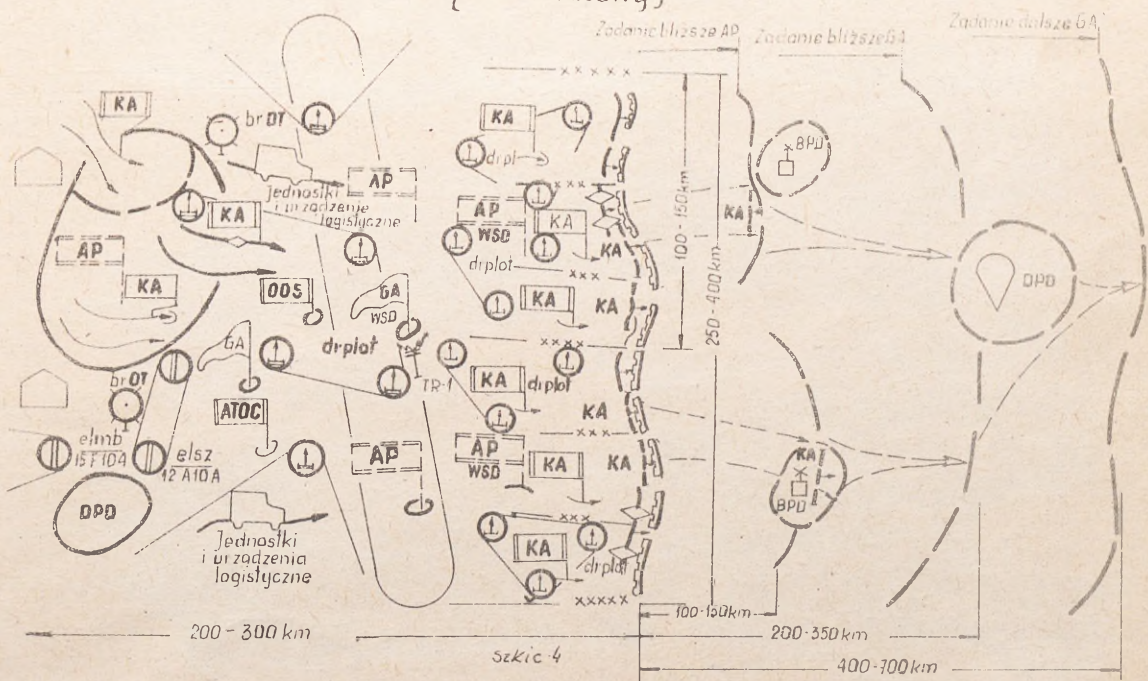
Armie polowe natomiast będą realizowały, w zależności od wyznaczonej im roli i miejsca w ugrupowaniu grupy armii, zadania odpowiednie do ich możliwości. Będzie to z pewnością zawsze także rozbicie określ-

lonego zgrupowania wojsk o opanowanie lub utrzymanie określonego obszaru, uchwycenie rubieży, opanowania miasta /rejonu zurbanizowanego/ itp.

3. Ugrupowanie i rozmach działań zaczepnych i obronnych grupy armii

Ugrupowanie sił lądowych armii państw NATO podczas prowadzenia działań zaczepnych oraz obronnych będzie miało niewątpliwie pewne elementy uniwersalne i charakterystyczne jednocześnie. Chodzi mianowicie o takie z nich, jak: pierwszy, drugi rzut, odwód, stanowiska dowodzenia, elementy i urządzenia logistyczne itp. - Szkic 4.

ELEMENTY UGRUPOWANIA I ROZMACH DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH GRUPY ARMII I ARMII POŁOWEJ { szkic ideowy }

Druk ASG WP zam. nr 1348 z dnia 25.08.89r.

Oczywiście wielkość tych elementów charakterystycznych dla grupy armii, armii polowej czy też korpusu armijnego będzie różna. O ich wielkości bowiem, roli i zadaniach przesądzą warunki prowadzenia działań zaczep-

nych lub obronnych - np. z użyciem, lub bez użycia BJ, warunki szczególne. Na ugrupowanie grupy armii w dużym stopniu, oraz na ewentualne powołanie /utworzenie armii polowej; wpływ wywrze bez wątpienia charakter konfliktu zbrojnego. W przypadku rozpoczęcia globalnej wojny jądrowej z zaskoczenia skład bojowy grupy armii niewiele będzie się różnił od stanu wynikającego z możliwości sił i środków, którymi obecnie dysponuje. Brak w nim będzie prawdopodobnie ogniw armijnego, a związki taktyczne PGA, CGA i PSZ CB i BZ zaliczane do kategorii "A" i pierwszego stopnia gotowości bojowej przystąpią do prowadzenia działań bojowych tworząc w całości pierwszy rzut grup armii. Skład grupy armii będzie się zaś powiększał już w trakcie prowadzenia przez nią działań zaczepnych lub obronnych - w miarę przerzutu na kontynent europejski, z USA i Wlk. Brytanii, kolejnych sił NATO - oraz o siły tworzone w czasie mobilizacyjnego rozwijania narodowych sił zbrojnych przez europejskich członków paktu.

W przypadku stopniowego narastania zagrożenia wojennego skład grupy armii będzie się systematycznie powiększał wraz z narastaniem prawdopodobieństwa wybuchu konfliktu zbrojnego. W związku z tym powstanie w grupie armii możliwość tworzenia bardziej "urozmaiconego" doelastycznego ugrupowania; nie zmusi to do rozpoczynania działań zaczepnych lub obronnych w początkowym okresie wojny w ugrupowaniu jednorzutowym. W zależności natomiast od stopnia zaawansowania w rozwijanie wojsk w grupie armii, a czasami i w armii polowej, mogą występować głębsze odwoły operacyjne. Byłyby one swoistym odpowiednikiem trzeciego rzutu w ugrupowaniu związków taktycznych prowadzących natarcie w warunkach szczególnych.

Bardziej wymierne natomiast, z precyzyjnym już przywiązaniem do każdego z omawianych szczebli struktury organizacyjnej sił lądowych NATO, można wyrazić ich rozmach działań zaczepnych. Składające się bowiem na opis tego rozmachu składniki przedstawiają w wielkościach bezwzględnych możliwości czasowo-przestrzenne każdego z tych zgrupowań. Zestawienie tych składników przedstawiono w tabeli 1 i 2 /Szkic 5 i 6/.

3.1. Struktura obrony grupy armii /armii polowej/

Najogólniejszym pojęciem w opisie struktury obrony jest rejon odpowiedzialności, który z reguły obejmuje pas przesłaniania i pas obrony. Rejon odpowiedzialności nazywany też jest strefą działań bojowych. Pas przesłaniania ma głębokość od 10 do 60 km i obsadzają go częścią swoich

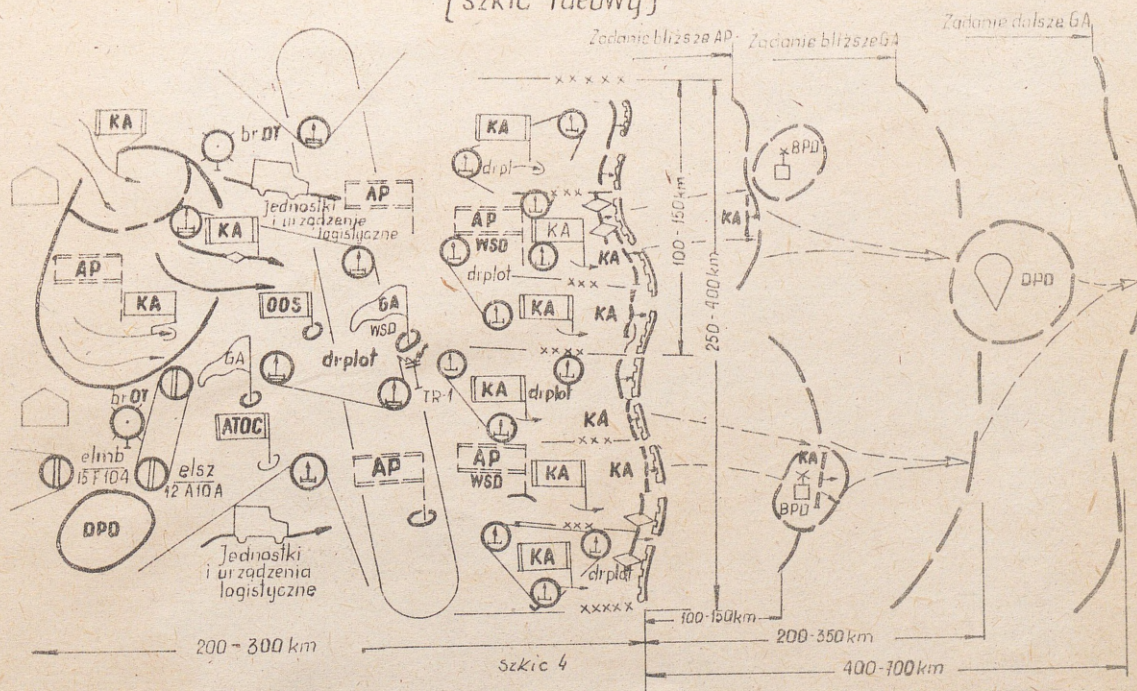
WSKAŹNIKI ROZMACHU DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH GRUPY ARMII I ARMII POŁOWEJ NATO

WYSZCZEGÓLNIENIE WSKAŹNIKÓW		ARMIA POŁOWA	GRUPA ARMII
SZEROKOŚĆ PASA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH		100 - 150 km	250 - 400 km
ODCINEK PASA DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH		OD JEDNEGO DO DWÓCH PO 12 km KAŻDY	OD JEDNEGO DO DWÓCH PO 12 km KAŻDY
GŁĘBOKOŚĆ ZADANIA	BLIJSZEGO	100 - 150 km	200 - 350 km
	DALSZEGO	200 - 350 km	400 - 700 km
GŁĘBOKOŚĆ UGRUPOWANIA		100 - 200 km	200 - 300 km
TEMPO DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH		20 - 25 km/dobę w czasie przełamywania 40 - 45 km/dobę w głębi operacyjnej	
Oddalenie charakterystycznych elementów ugrupowania od czoła pierwszorzutowych oddziałów	WSD	40 - 60 km	80 - 100 km
	SD	80 - 100 km	150 - 200 km
	TSD	150 - 200 km	200 - 250 km
	DRUGI RZUT [ODWÓD]	80 - 120 km	100 - 150 km

Druk ASG WP zam. nr 1348 z dnia 25.08.89r.

Szkic 5

ELEMENTY UGRUPOWANIA I ROZMACH DZIAŁAŃ ZACZEPNYCH GRUPY ARMII I ARMII POŁOWEJ [szkic ideowy]

Druk ASG WP zam. nr 1348 z dnia 25.08.89r.

sił pierwszorzutowe korpusy armijne w wyznaczonych im strefach odpowiedzialności.

Pas obrony grupy armii może mieć głębokość 200-300 km i obejmuje:

- strefę obrony pierwszorzutowych korpusów armijnych;
- tyłową strefę grupy armii.

Strefa obrony korpusów armijnych może mieć głębokość 80-150 km.

W jej ramach można jeszcze wyróżnić główną strefę obrony - tj. tę, którą tworzą pasy obrony pierwszorzutowych dywizji - ma ona głębokość 40-60 km.

Tyłowa strefa grupy armii ma głębokość 100-200 km. Rozmieszcza się w niej odwody grupy armii, dywizjony pocisków raketowych, główne i tyłowe stanowisko dowodzenia GA, jednostki zabezpieczenia tyłowego oraz elementy innych rodzajów sił zbrojnych, przede wszystkim zasadniczo część lotnictwa taktycznego, a także, ewentualnie siły i środki OT. Rejony rozmieszczenia odwodów grupy armii znajdować się będą w odległości 100-250 km od przedniego skraju głównej strefy obrony.

W ramach wymienionych stref organizuje się wiele rubieży i rejonów obrony wypełniających cały obszar rejonu odpowiedzialności /strefy działań bojowych/. Najbardziej charakterystyczna z tych rubieży jest: przedni skraj głównej strefy obrony /tzw. linia FEBA - Forward eadye of battle arca/; jest to też tylna granica pasa przesłaniania. Poza tym rozbudowuje się rubieże pośrednie, ryglowe i rubieże obrony odwodu /drugiego rzutu/. Trzeba przy tym pamiętać, że pojęcie "rubież" należy w tym wypadku rozumieć jako element struktury obrony o określonej głębokości, a więc składający się z kilku pozycji i rejonów obrony. Dla przykładu przednia rubież obrony może mieć głębokość 50 km. Mieści się ona między przednim skrajem głównej strefy obrony a tyłami pierwszorzutowych dywizji. Obejmuje zaś: batalionowe rejony obrony, pozycje blokujące, rejony rozmieszczenia odwodów brygadowych i dywizyjnych, rubieże rozwijania drugich rzutów /odwodów/ do kontrataku, system zapór, no i oczywiście SS rakiet Lance, SO artylerii stanowiska dowodzenia itp.

Podobną strukturę, jeżeli chodzi o występowanie charakterystycznych elementów, będzie miała obrona armii polowej. Przy czym głębokość pasa obrony armii polowej będzie mniejsza i wynosić będzie do 200 km. Taka sama będzie wprawdzie głębokość strefy obrony pierwszorzutowych korpusów, natomiast mniejsza będzie tyłowa strefa armii polowej i w sumie spowoduje to właśnie zmniejszenie wspomnianego pasa obrony tego szczebla dowodzenia.

3.2. Ugrupowanie grupy armii w obronie

Ugrupowanie grupy armii i armii polowej zależy będzie głównie od warunków obrony, składu bojowego i zamiaru rozegrania bitwy obronnej. Powinno ono także zapewnić odporność na uderzenia bronią jądrową oraz stwarzać możliwość prowadzenia aktywnych działań obronno-zaczeptych. Posiadana wiedza o składzie grupy armii, i wewentualnej armii polowej, pozwala stwierdzić, że ugrupowanie takich zgrupowań wojsk lądowych w obronie tworzyć będą następujące główne elementy:

- pierwszy rzut;
- odwód ogólny lub drugi rzut;
- odwody specjalne.

Pierwszy rzut grupy armii stanowić może od 4 do 6 korpusów armijnych, lub 2-3 armie polowe. Ze składu pierwszego rzutu wydzielone

zostaną siły do prowadzenia działań bojowych w pasie przesłaniania /do 1/3 stanu dywizji pierwszego rzutu/. W pierwszym rzucie armii polowej natomiast mogą być 2-3 korpusy armijne.

W odwodzie grupy armii może być od 3-4 dywizji do 1-2 korpusów armijnych, a nawet armia polowa. Rozmieszczenie odwodów w grupie armii może być urzutowane. Bliższe odwody mogą być rozmieszczone w rejonie drugiej pośredniej rubieży obrony, a odwody dalsze w tyłowej strefie grupy armii.

W odwodzie armii polowej może być od dywizji do korpusu armijnego.

Odwody specjalne mogą składać się z 1-2 rozpoznawczych pułków pancernych, 1-2 pułków /brygad/ saperów; oddziałów zaporowych, chemicznych, WRE, desantowych itp.; ześrodkowują się z reguły w tyłowej strefie grupy armii. Są przeznaczone do specjalistycznego zabezpieczenia bitwy obronnej.

4. Prowadzenie działań zaczepnych i obronnych przez grupę armii

4.1. Prowadzenie działań zaczepnych

Operacja zaczepna grupy armii może być z powodzeniem realizowana przy jednakowych siłach, a nawet przy niewielkiej przewadze przeciwnika. Powodzenie ma zapewnić manewr i ogień, a ponadto właściwy wybór kierunku głównego uderzenia, na którym zakłada się uzyskanie nad przeciwnikiem co najmniej sześciokrotnej przewagi.

Rozpoczęcie działań zaczepnych, a także ich rozwijanie, wiąże się ściśle z wykorzystywaniem różnorodnych sił i środków walki, a w tym przede wszystkim zmasowanego użycia broni precyzyjnej. Rozpoczęcie działań zaczepnych poprzedzi zmasowane uderzenie broni precyzyjnej na środki przenoszenia broni jądrowej, samoloty na lotniskach, stanowiska dowodzenia, węzły łączności, środki obrony powietrznej i przeciwlotniczej, środki WRE, zgrupowania wojsk, węzły komunikacyjne i tyłowe na całą głębokość przewidywanych do zrealizowania zadań.

Do wykonania tych uderzeń wykorzystane zostaną rakiety Lance, Pershing, pociski manewrujące Cruise oraz samoloty lotnictwa taktycznego i pokładowego. W pasie grupy armii może być użytych do 500, a w armii polowej do 200-250 środków broni precyzyjnej. Uderzenie może trwać 1,5-2 godziny będzie skoordynowane z podchodzeniem wojsk zgrupowań uderzeniowych do rubieży wejścia do bitwy tak, aby z chwilą jego zakończenia wojska rozpoczęły uderzenie na pozycje obronne przeciwnika. Pewną część przewagi w natarciu ma zapewnić zaskoczenie. Osiągać się je będzie poprzez skryty manewr wojsk w czasie ześrodkowania ich do wykonania uderzenia.

Grupa armii oraz armia polowa powinny mieć możliwość stworzenia na kierunku głównego uderzenia nasycenia 70-90 czołgów i ponad 100 środków ogniowych na 1 km odcinka przełamania, uwzględniając w tym artylerię, rakiety operacyjno-taktyczne i śmigłowce bojowe.

Do prowadzenia działań zaczepnych w ramach grupy armii polowej przewiduje się formowanie zgrupowania do wykonania uderzenia głównego i pomocniczego. Ponadto tworzyć się będzie zgrupowanie do rozwijania powodzenia, w którym część sił i środków będzie przygotowana do przetrzutu drogą powietrzną.

W trakcie działań zaczepnych na korzyść grupy armii mogą działać jedna, dwie dywizje powietrznodesantowe /powietrznoszurmowe/ na głębokość 200 km, niezależnie od desantów taktycznych i operacyjnych przetrzucanych ze składu grupy armii w sile od kompanii, batalionu na

głębokość 15-20 km, do BPD na głębokość 60-80 km. W sumie w czasie realizacji całości zadań przez GA może być wysadzonych do 100 desantów.

Duży wpływ na uzyskanie powodzenia w działaniach zaczepnych przez grupę armii i armię polową będzie miała powietrzna operacja zaczepna sił powietrznych. W jej ramach dążyć się będzie do zdobycia przewagi w powietrzu i wyłonywanie uderzeń na zgrupowanie wojsk. 40% limitu samolotowylotów w powietrznej operacji zaczepnej zostanie wydzielonych do wsparcia sił lądowych. Współdziałanie lotnictwa z siłami lądowymi zapewni połączony ośrodek kierowania działaniem lotnictwa, rozmieszczony przy SD grupy armii.

Jeżeli chodzi o sposoby przechodzenia do działań zaczepnych, to w skali grupy armii będzie się to odbywało ~~na~~ w warunkach bezpośredniej styczności z przecinikiem. Przy czym część sił i środków /czasami większa/ będzie przechodziła do natarcia z marszu. Armia polowa natomiast może przechodzić do działań zaczepnych zarówno z bezpośredniej styczności, jak i z marszu.

Technika rozwijania się zgrupowań uderzeniowych przechodzących do działań zaczepnych w ramach grupy armii czy też armii polowej będzie taka sama jak w korpusie armijnym. Formowanie się ugrupowania i zgrupowań uderzeniowych odbywało się będzie poprzez stopniowe rozezłankowanie się kolumn połączone z zmasowanym ogniem artylerii, uderzeniami rakiet i wspomnianej broni precyzyjnej. W ramach poszczególnych zgrupowań uderzeniowych będzie prowadzone ogniowe przygotowanie. Przy czym w warunkach prowadzenia działań zaczepnych z użyciem BJ przygotowanie ogniowe będzie trwało od 30 do 45', a bez użycia BJ 1,5-2 godz. Wyznaczone będą dla wspomnianych zgrupowań linie wyjściowe /2-5 km przed rubieżą ataku/ i rubież ataku.

Ważnym dla powodzenia działań zaczepnych w skali grupy armii czy też armii polowej będzie dokonanie włamań w obronie przeciwnika przez zgrupowania uderzeniowe. Będzie to ważny również w skali grupy armii /armii polowej/ etap działań zaczepnych. W tym etapie będą wysadzone taktyczne desanty powietrzne.

Pod koniec włamania natomiast wprowadzone będą odwody taktyczne. Głębokość wprowadzania odwodów grupy armii i armii polowej będzie większa. Przy czym grupa armii i armia polowa w trakcie realizacji całości zadania kilkakrotnie wprowadzała odwody w celu potęgowania uderzenia. W ramach grupy armii, poza stałym odtwarzaniem odwodu, dokonywało się będzie szeregu manewrów siłami i środkami, w tym poprzez stałe i efektywne wykorzystywanie broni precyzyjnej, mających na celu

wyprzedzanie poczyną przeciwnika. Ma mu to unieemożliwić planowe wycofanie i organizowanie skutecznej obrony na kolejnych, dogodnych dla niego, rubieżach terenowych.

W przypadku prowadzenia przez grupę armii działań zaczepnych na kierunku nadmorskim może zaistnieć sytuacja współdziałania części jej sił i desantem morskim w sile od 1 do 2 dywizji.

Czas trwania działań zaczepnych grupy armii wynosić może od 9 do 15 dni, a dla armii polowej o połowę mniej.

4.2. Prowadzenie działań obronnych

Według ocen strategicznych naszych potencjalnych przeciwników obszarem najbardziej prawdopodobnych, decydujących bitew między siłami zbrojnymi NATO a UW będzie Europa Środkowa, w której wytycza się jeszcze mniejszy obszar, często nazywany Regionem Centralnym. Znajduje się w nim zasadnicza masa wojsk. Jeżeli zaś przyjąć, że w tym regionie będzie prowadzona obrona, która należy w NATO do głównych rodzajów działań bojowych, to jej zasadniczym celem będzie niedopuszczenie przeciwnika do włamania się w głąb bronionego obszaru, utrzymanie ważnych rejonów /rubieży/ i wyskany na czasie.

Osiągnięcie celów obrony wymaga załamania lub zwolnienia tempa natarcia przeciwnika, zadania mu maksymalnie strat od czoła i w głębi jego ugrupowania operacyjnego, co stworzy warunki do przejścia inicjatywy i przejścia do działań zaczepnych. Maksymalne porażenie ogniowe zgrupowań przeciwnika na całej głębokości ugrupowania operacyjnego ma nie tylko pozbawić go możliwości rozwijania operacji zaczepnych, lecz także unieemożliwić zorganizowane prowadzenie działań obronnych.

Grupa armii oraz armia polowa prowadzą działania obronne w swoich strefach odpowiedzialności we współdziałaniu z lotnictwem taktycznym, korzystając z osłony powietrznej siły obrony powietrznej oraz obrony i ochrony obiektów i uderzeń tyłowych przez siły OT, także z wsparcia, jeżeli istnieją ku temu warunki; ogniowego sił morskich. Czas trwania działań obronnych w ramach realizacji założonych zadań dla grupy armii 5-8 dni, a dla armii polowej 4-6 dni. Cały okres prowadzenia działań bojowych może mieć kilka charakterystycznych faz.

Pierwsza faza: obejmuje działania sił osłonowych w pasie przesłaniania i może trwać 1-2 dni lub dłużej. Pierwszą fazę operacji obronnej poprzedza - i jest kontynuowane w jej toku - intensywne dezorganizowanie przygotować przeciwnika do natarcia, rozwijania operacyjnego zgrupowań uderzeniowych oraz innych działań. W czasie tej fazy obrony przewiduje się, że przeciwnik może mieć od trzy do sześciokrotnej przewagi.

Druga faza to walka o zachowanie ciągłości głównej strefy obrony w oparciu o utrzymywanie pasów obrony brygad pierwszorzutowych, może trwać 3-4 dni. Czasami tę fazę walki obronnej rozciąga się walwalkę o strefę obrony korpusów armijnych pierwszego rzutu. Działania bojowe drugiej fazy walki obronnej charakteryzuje uporczywa obrona pozycji zawczasu przygotowanych przez dywizje. Polega to przede wszystkim na wykorzystaniu starannie zorganizowanego systemu ognia i zapór w połączeniu z ofensywnym użyciem odwodów. W celu likwidacji włamań uporczywie broni się kluczowych rejonów obrony, do których utrzymania zawczasu są przygotowane zmasowane uderzenia ogniowe i działania odwodów, także odwodów brygad i dywizji. W celu odtworzenia lub utrzymania położenia i rozbicia sił przeciwnika, które włamały się lub grożą włamaniem w głąb obrony, na kierunku głównego uderzenia przesuwa się wojska nie związane walką /z kierunków biernych/, w pierwszej kolejności odwody brygad /bataliony/. Wykonuje się kontratakami odwodami dywizji /w drugim dniu tej fazy - D²/, korpusu /D³/ i grupy armii /D⁴/. Mechanizm wykonywania kontrataków i przeciwuderzeń będzie ściśle skoordynowany. Nie będzie on wynikał z upływającego czasu, a z rozwoju sytuacji. Jeżeli np. siły włamania będą zbyt duże, aby można je było odrzucić odwodem dywizji to odwód ten przejdzie po prostu do pogłębienia obrony. Umożliwia tym samym kontratak lub przeciwuderzenie wyższego szczebla lub wykona ten kontratak wraz z nim.

Trzecia faza walki obronnej w ramach grupy armii skupia się na ostatecznym zatrzymaniu natarcia przeciwnika i rozbitcia jego sił. W tej fazie mogą być zaangażowane odwody dowódcy Połączonych Sił na TDW do wykonania przeciwuderzenia wraz z przejściem do działań z użyciem broni jądrowej.

Obrona grupy armii ma być prowadzona nieszablonowo. Na jednych kierunkach zamierza się prowadzić obronę pozycyjną, na innych manewrową. Z góry przewiduje się prowadzenie form pośrednich, charakteryzujących się jednocześnie niektórymi cechami jednej i drugiej. Prowadzenie obrony będzie się odbywało zgodnie z zasadami zintegrowanego pola walki, to jest w taki sposób, że wszystkie szczeble dowodzenia - również innych rodzajów sił zbrojnych będą jednocześnie uczestniczyć w walce obronnej. Temu celowi służy podział na strefy odpowiedzialności rozpoznawczej i oddziaływania ogniowego. Dla grup armii, jak wiadomo strefy te wynoszą odpowiednio: 1000 km i 300 km. Podział ten jest konsekwencją przyjęcia w NATO na początku lat osiemdziesiątych koncepcji głębokich uderzeń, którą od 1984 r. zastąpiła koncepcja zwalczania drugich rzutów i odwodów /FOFA/. Wprowadzenie możliwości rozpoznawcze oraz oddziaływania ogniowego wojsk pod koniec lat osiemdziesiątych nie w pełni odpowiadają normom koncepcji FOFA, lecz szkolenie bojowe oraz wprowadzanie nowych rodzajów uzbrojenia i techniki bojowej do wyposażenia wojsk są podporządkowane założeniom tej koncepcji. Możliwość osiągnięcia przez wojska NATO wymagań wspomnianej koncepcji oceniana jest w latach 1993-1995.

W sumie skuteczna obrona grupy armii możliwa będzie dzięki spełnieniu dwóch współzależnych warunków:

- utrzymania głównej strefy obrony;
- nieprzerwanego atakowania sił przeciwnika w głębi /zwalczanie odwodów i drugich rzutów od szczebla pułku poczynając/.

Spełnieniu pierwszego służy przede wszystkim realizacja koncepcji wysuniętych rubieży, a drugiego - koncepcja FOFA. Głównymi siłami, których zadaniem jest realizowanie koncepcji wysuniętych rubieży, są korpusy armijne.

Udział korpusów armijnych w obronie grupy armii nie ogranicza się jednakże tylko do wykonywania zadań wynikających z założeń koncepcji wysuniętych rubieży. Będą one także uczestniczyć w realizacji znacznej części zadań wynikających z koncepcji FOFA, niezależnie od tego, że nie mają jeszcze obecnie wystarczających do tego środków.

W drugiej i trzeciej fazie obrony grupy armii wysiłek lotnictwa taktycznego skupi się nie tylko na prowadzeniu rozpoznania, ale i na

wywalczeniu przewagi w powietrzu na decydującym kierunku działań obronnych. Poza tym lotnictwo będzie osłaniało broniące się wojska. W początkowych dniach drugiej fazy obrony do 70% wysiłku lotnictwa może być użyte do walki o przewagę w powietrzu, a 30% do wsparcia wojsk lądowych.

Podczas zwalczania drugich rzutów i odwodów przeciwnika lotnictwo taktyczne, będzie dążyło do zadania im maksymalnych strat, opóźnienia wprowadzenia do walki oraz naruszenia ich zwartości bojowej. W tym okresie lotnictwo może zadać przeciwnikowi do 10% strat. Sumarycznie ocenia się, że lotnictwo powinno opóźnić wprowadzenie dywizji przeciwnika do walki o około 5 godz.

5. Podsumowanie

Grupa armii jest bardzo dużym zgrupowaniem sił lądowych, które może odgrywać znaczącą rolę nie tylko w skali ŚE TDW, ale przesądzać o sukcesach militarnych w Europie w ogóle. W swoim składzie bazuje ona na bezpośrednio podporządkowanych sobie korpusach armijnych bądź też armiach polowych. Nie dysponując jednak bezpośrednio podporządkowanymi środkami wsparcia dowództwo grupy armii spełnia ważną rolę w koordynacji wysiłku tworzących ją zgrupowań jak i zapewnianiu im wsparcia lotniczego, osłony powietrznej, współdziałania z desantami powietrznymi i morskimi wysadzonymi przez dowództwo Połączonych Sił Zbrojnych NATO w Europie. Nie mniej ważną rolę spełnia szczebel grupy armii w zabezpieczeniu logistycznym sił lądowych, a w tym głównie w zapewnieniu środków materiałowo-technicznych dla podległych wojsk. W warunkach bowiem istniejącego nasycenia sił zbrojnych różnorodnym sprzętem potrzeby materiałowo-techniczne będą niewątpliwie olbrzymie, a zapewnienie ich dostarczenia wojskom niełatwe. Toteż dostrzeganie w sztabie grupy armii ośrodka zapewniającego i koordynującego zabezpieczenie logistyczne w skali dużej części ŚE TDW ma znaczenie jeżeli nie przewyższające jego funkcje odnośnie przygotowywania i kierowania działaniami bojowymi, to co najmniej im dorównujące. Stąd też występujące prawdopodobnie odciążenie tego szczebla od dysponowania i kierowania bezpośrednimi czynnikami rażenia w postaci artylerii, rakiet, środków OPL.

Jeżeli chodzi natomiast o armię polową, to trzeba ją uznać za w pewnym stopniu "tajemniczy" szczebel dowodzenia sił lądowych NATO. Tajemniczość ta wynika zaś z faktu, że brak obecnie tego szczebla dowodzenia w realnych strukturach sił zbrojnych NATO. Istniejące zaś dowództwo 7 AP i tak zwana Brytyjska Armia Renu są mimo wszystko tylko powodami do przypuszczeń o możliwości rozwinięcia takiego szczebla dowodzenia w siłach lądowych NATO. Jednocześnie tylko struktura sił zbrojnych Francji potwierdza konieczność uwzględniania armii polowej podczas rozpatrywania zagadnień związanych z działaniami bojowymi wielkich zgrupowań wojsk lądowych NATO.

Istniejąca sytuacja odnośnie armii polowej nie ułatwia zapoznawania się z faktami, czy też właściwościami charakterystycznymi dla tego szczebla dowodzenia. Trzeba, podczas studiowania różnorodnych materiałów, czy też poszukiwania odpowiedzi na powstające w tym zakresie pytania, stanowi interpolację między donymi dotyczącymi szczebla korpusu i grupy armii. W niektórych zaś wypadkach wykorzystywać analogię. Nie powinno

się zaś, stosując te metody, popełnić większych pomyłek. Należy wprawdzie uwzględnić, że bliższa - jeżeli chodzi o prowadzenia działań bojowych - będzie armia polowa grupie armii. Czasami tylko może być wykorzystywana tak jak korpus armijny.

Reasumując można stwierdzić, że zarówno grupa armii, jak i armia polowa są przedstawicielami typowych bardzo dużych zgrupowań wojsk lądowych, których znaczenie w skali ŚE TDW będzie zasadnicze dla osiągnięcia zakładanych celów polityczno-militarnych. Są to bowiem zgrupowania wojsk nie tylko wysoce samodzielne w realizacji stawianych im zadań, ale i jedyne do zrealizowania określonego typu zadań w trakcie konfliktu zbrojnego.

Działania obronne natomiast prowadzone zarówno przez ~~grupa~~ armii, jak i armię polową powinny być rozpatrywane jako połączone powietrzno-lądowe działania bojowe. Integralną częścią tych działań - obok oddziaływania ogniowego - jest intensywne rozpoznanie prowadzone wszystkimi możliwymi sposobami, obejmujące zautomatyzowane zbieranie, interpretację i ocenę wiadomości rozpoznawczych oraz ich dystrybucję według zainteresowań wynikających z kompetencji poszczególnych szczebli dowodzenia.

Cechą szczególną kierowania walką obronną w ramach grupy armii i armii polowej jest wykorzystywanie zautomatyzowanych systemów C31, czego konsekwencją będzie szybkie reagowanie na nowe elementy na polu walki. Czas będzie w takim wypadku jednym z ważnych czynników decydujących o powodzeniu.

W ramach obrony omawianych zgrupowań sił i środków walki będzie się wykorzystywało komplementarnie różne rodzaje wojsk i sił zbrojnych. Właściwość ta będzie tym widoczniejsza, im większa liczba nowych systemów broni związanych z realizacją koncepcji FOFA zostanie wprowadzona do wojsk.

Oddziaływanie ogniowe sił i środków grupy armii /armii polowej/ będzie miało gwałtowny, zaskakujący charakter /brój powierzchniowego rażenia i precyzyjna, minowanie narzutowe, działania powietrznomanewrowych odwodów przeciwpancernych, desantów powietrznych i śmigłowcowych na skrzydła i tyły, zwłaszcza w strefie taktycznej/.

Duże możliwości grupy armii i armii polowej w zakresie WRE wymagają dokładnego ustalenia współdziałania we wszystkich fazach walki oraz niezawodnej i jak najprostszej łączności, z wykorzystaniem wszelkich dostępnych sposobów, aby zapewnić dowodzenie także bez wykorzystywania łączności radiowej.

Bibliografia

1. Biuletyn Informacyjny 1988 nr 1 /153/, wyd. Sztabu Generalnego WP - 023180, 023181.
2. Leopold Ciborowski: Kierunki doskonalenia i rozwoju sił zbrojnych NATO, skrypt ASG WP, Warszawa 1989 - pf 2801.
3. Klemens Cupryniak: Grupa armii NATO w podstawowych rodzajach działań bojowych, skrypt ASG WP, Warszawa 1986 - pf 2198.
4. Strategie i poglądy państw NATO na prowadzenie wojny w Europie wyd. Zarządu II Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1985 - 021911.
5. Taktyka i sztuka operacyjna sił zbrojnych głównych państw NATO, podręcznik ASG WP, t. I i II, Warszawa 1989 - pf 2746, pf 2744, pf 2599.
6. Kompendium Sił Zbrojnych państw NATO, wyd. Zarząd II Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1987 - 022552.
7. Biuletyn Wywiadowczy - wyd. Zarządu II Sztabu Generalnego WP, Warszawa 1987 - 022591.

Wydrukowano w 3 egz.

Egz.nr 1-3 - Biblioteka Główna
Wyk. ppłk J. Zieliński
Druk: GG
Dnia: 1989.10.02.
Nr ks.masz. pf 44

